

L'IEC es reuneix a València

L'11 d'abril passat va tenir lloc, a la Sala de Juntes de la Facultat de Filologia de la Universitat de València, una reunió ordinària de l'Institut d'Estudis Catalans. Institucions acadèmiques, universitàries, de l'àmbit sindical i del món de l'ensenyament, cíviques i culturals van informar la Secció Filològica de l'IEC sobre la situació del català al País Valencià.

Una presència major de l'Institut d'Estudis Catalans al País Valencià. Aquesta va ser una de les reivindicacions defensades per les diverses entitats que van participar en la sessió ordinària de la Secció Filològica de l'IEC del passat 11 d'abril a València.

En la reunió van intervenir els representants de la Universitat de València, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, Escola Valenciana, la Mesa per l'Ensenyament en Valencià, l'Associació d'Editors del País Valencià, la Coordinadora de Dinamització Lingüística del País Valencià, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, la Unió de Periodistes Valencians i Acció Cultural del País Valencià, a més de quatre convidats a títol personal: Josep Palomero, Jordi Colomina, Lluís Mesequer i Josep Martines, els tres primers membres també de l'AVL.

La reunió va servir per constatar que al País Valencià hi ha un conflicte polític més que no lingüístic, ja que la convicció sobre la unitat de la llengua catalana és general. Segons Diego Gómez, president d'Escola Valenciana, "es viu amb normalitat les Normes de Castelló i la Gramàtica de Carles Salvador", que són, de fet, la ratificació de la normativa fabriana. Gemma Lluch, coordinadora de la Mesa per l'Ensenyament, va afirmar que la problemàtica ve de "la utilització política de la llengua i de la normativa que s'activa i desactiva segons les necessitats electorals". La instrumentalització política és, també per al representant d'Acció Cultural, Toni Gisbert, "un factor que cal tenir molt en compte si volem comprendre quin és el paper de l'AVL". Jaume Muñoz, de la Unió de Periodistes Valencians, encara hi va anar més enllà i va afirmar que

"no hi havia cap necessitat social ni filològica de crear l'AVL", i va reblar el clau de la seua intervenció dient que "amb la creació de l'Acadèmia, Zaplana volia figurar com el gran pacificador del 'conflicte lingüístic valencià'".

Maria Josep Cuenca, que hi va intervenir en representació del rector de la Universitat de València, Francisco Tomás Vert, va voler remarcar que el problema real és "l'ús social del valencià, escàs en àmbits que el prestigien, com són els mitjans de comunicació, i per la poca utilització que en fan els líders polítics i mediàtics", i, sobretot, en la castellanització que han propiciat els darrers anys de gestió de govern del PP. Una castellanització que, en el món de l'ensenyament, segons Diego Gómez, s'ha materialitzat en la paralització dels programes d'ensenyament en valencià.

Les intervencions van ser especialment crítiques respecte a les resolucions i actuacions promogudes per l'AVL, algunes de les quals van destacar la incoherència que suposa l'adopció de normatives divergents que van des de les formes utilitzades per l'administració valenciana des del 1983 i el català estàndard de l'IIFV fins al "valencià tarancóni" que es fa servir al DOGV, el butlletí de la Generalitat valenciana. També es va assenyalar que algunes de les mesures adoptades per l'AVL, com ara les "Orientacions i suggeriments per a l'elaboració de materials curriculars" o les famoses llistes de paraules, els "doblets", massa sovint són utilitzades pel Consell o per la Conselleria de Cultura i Educació per censurar, sota l'aixopluc del "genuïnisme", d'altres formes estàndards compartides amb la resta del domini lingüístic. El president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Josep Ballester, encara va ser més

“Al País Valencià, l'IEC continua sent l'autoritat normativa”

Joan Martí i Castell (Tarragona, 1945) és el president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Catedràtic de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili, de la qual va ser el primer rector, ha desenvolupat una tasca important de recerca en l'àmbit de la dialectologia social, la lingüística diacrònica i la sociolingüística. El seu principal objectiu com a president de la Secció Filològica de l'IEC és de portenciar l'ús de la llengua catalana.

—De qui va ser la idea de fer una reunió de l'IEC a València?

—La iniciativa va partir de la Secció Filològica, i va tenir una molt bona acollida entre els membres valencians que en formen part.

—Que l'IEC es tornara a reunir en aquesta ciutat, vint anys després, ha estat especialment significatiu.

—De tant en tant, fem reunions fora de la seu central de Barcelona. Hi ha ciutats, però, on no n'hem fet cap, de ple, com ara Tarragona. I a València, en canvi, hi hem anat dues vegades. No hi ha cap ciutat en tot el territori on s'hagin fet dues sessions. Volem que l'IEC tingui una presència més potent arreu dels Països Catalans, sobretot fora del Principat. A l'Alguer, per exemple, ja hem fet una sessió. Aquesta presència és important perquè volem tenir cura de la variació de la llengua catalana.

—Això es traduirà en l'obertura d'alguna seu permanent més al País Valencià?

—Sí. I no solament al País Valencià. També a Andorra, l'Alguer, la Catalunya Nord... Sigui sota la formulació que sigui —seu o delegació— considerem necessària aquesta ubicació permanent al llarg dels territoris que comparteixen una mateixa llengua.

—Quina és la valoració que en fa, de la reunió de València?

—Vaig trobar una actitud general molt positiva.

—Algunes de les entitats que hi van intervenir van subratllar

MANUEL MOLINS

la visió esbiaixada que se'n té, a Catalunya, de la situació lingüística del País Valencià. Hi està d'acord?

—A grans trets, sí. La visió que en tenim està distorsionada. Ara, però, ja entenem que més que un conflicte lingüístic el que hi ha és un conflicte polític i això fa encara més complexa la realitat lingüística valenciana. El fet que hi hagi tanta pressió política fa més difícil pair la magnitud de la situació sociolingüística a València. Ara bé, gairebé ningú no posa en qüestió la unitat de la llengua.

—Amb la creació de l'AVL, quina és ara l'autoritat en matèria de normativa al País Valencià?

—No pot ser que l'aparició de qual-sevol institució condicioni, ni que sigui a través d'una resolució legal, l'autoritat normativa de l'IEC. Al País Valencià, l'IEC continua sent l'au-

toritat normativa. Ara bé, avui s'imposa aplicar un criteri composicional, com més descentralitzat millor. Com he dit abans, la intenció de l'IEC és de mantenir-se obert a la variació geogràfica.

—Fins al moment de la creació de l'AVL, però, l'autoritat normativa de la llengua catalana era competència, per llei, únicament de l'IEC?

—Jo no m'obsessionaria en qüestions normatives. Hauríem de confiar en la bona voluntat. Si al·ludim a qüestions de legalitat, malament rai.

—A la reunió, s'hi van fer acusacions explícites a l'AVL de secessionisme lingüístic.

—Des de l'IEC, no tenim prou elements que ens permetin mantenir aquest judici. Sabem que l'AVL té una majoria d'acadèmics competents. Tret d'un parell d'incidents, com ara el de la titulació de Filologia catalana o el de la prioritització dels autors nascuts al País Valencià en els itineraris curriculars, a part d'això, dic, no tenim elements per parlar de secessionisme. J. C.

taxatiu: “no ens equivoquem, la realitat política del País Valencià ‘exigeix’ a l'AVL un irrevocable tarannà diferenciador. [...] vulguen que no, la seua funció obeeix a criteris de secessionisme”, i va defensar la tesi que “l'autoritat normativa competeix a l'Institut d'Estudis Catalans”. El representant de la Mesa per l'Ensenyament va apuntar que la funció

de l'AVL no ha de ser l'elaboració d'una normativa ja constituïda i plenament compartida per la comunitat lingüística, sinó “la difusió i la promoció social de la llengua, segurament l'aspecte més important a hores d'ara per a la supervivència del català”. I, finalment, Escola Valenciana i Acció Cultural van demanar una major presència de l'IEC

al País Valencià. Una presència que podia ser permanent si l'IEC inaugura alguna delegació a València o Alacant, o de caràcter puntual, que podria consistir en una reunió anual, com va demanar Toni Gisbert, en nom d'Acció Cultural del País Valencià.

Juli Capilla